

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1.-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre	— — — —	24 kor.
Félévre	— — — —	12 .
Negyedévre	— — — —	6 .
Egy órára	— — — —	2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —		

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkivül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1902.

XXXI. évfolyam. 69. szám.

Hétfő, március 24.

Tisza Kálmán.

(† 1902. március 23.)

Nagybecskerek, március 24.

Ideje volna talán már nekem is elmennem azok után, a kik szerettek s a kiket én is szerettem, mert ma-holnap ugy maradhatok, mint a korhadtt vén fa a pusztában, melyet a legcsekélyebb vihar is kidönthet. Tíz évvel vagyok öregebb, mint Tisza volt s már is tapasztalhatom, hogy az olyan fát, melynek lombjai nincsenek, még a pihenni vágyó vándorok is kerülnek.

Tizennégy évig hivataloskodtam Tisza Kálmánnak, mint miniszterelnöknek fennhatósága alatt, mint a napi sajtó írásban vagy szóval való előadója.

Lelkét és szívet egyaránt kiismertem. Meggyőződéséből soha sem engedett, politikai elveiből keveset és csak akkor, ha az engedmény több eredményt ígért az alkuvást nem ismerő magatartásnál.

Ha valamelyik lap nem mondott igazat, azt igazolhatólag és bizonyíthatólag kellett megcáfolnom; ha némi eltérésekkel vagy észrevehető hiánnyal közölt valamit, azt szinte elvitázhatlan indokkal kellett helyreigazítanom. Egyszer mindenkorra meghagyta, hogy a legcsekélyebb személyeskedéstől óvakodjak.

Ha a fennhatósága alatt szolgáló hivatalnokok közül bármilyen elfogadható okból panaszt emeltek, azt először mindig ő kortholta le, dorgálta meg vagy látta el követendő tanácsokkal. Ha az nem használt, annak a hivatalos működésében való eljárását vagy egyéni magaviseletét megbírálni vagy figyelemmel kísérni annak főnökére bízta, tudtára adván, hogy az azután bekövetkező mulasztásokért, hiányokért, hátrányokért és károkért őt teszi felelőssé. Nem volt rá eset, hogy bárki irányában engesztelhetlen lett volna, a kinek megjavulásában még reménykedett.

Jobban szerette, ha a hibással maga érintkezhetett, mintha mások jártak közbe annak érdekében. Igaz, hogy olyan szíve volt, hogy a könnyek özönével nem volt nehéz meglágyítani, de ha meggyőzték róla, hogy az illetőre nézve a megjavulásáról még szólni is felesleges, még akkor is sokáig töprenkedett rajta, minő vigasztalást nyújtson a már sokszor csaknem vigasztalhatatlannak.

Hitében meggingathatlan volt, de azért még ellenségei se mutathattak fel olyan

esetet, hogy valaki irányában azért lett volna szigorubb, mert az más vallást követett. Ellenségeivel kevesebbet gondolt mint barátjaival. Az elsőket még kiengesztelni is alig törekedett, míg barátjaival szemben minden lehetőt elkövetett, hogy azokat megtarthassa.

Eskümmel memém állítani, hogy hazáját jobban szerette, mint nagyon sokan azok közül, a kik éppen elég igaztalanok voltak nem egyszer a hazafiatlanság vádjával illetni, ami neki sokkal jobban fájt és tartósabb keserűséget okozott, mint azoknak a rakoncátlankodása, a kik az udvarral és Béccsel szemben szolgálai megalázkodással vádolták.

Tudjátok-e mi volt a politikai parolja? Szórol szóra csak ennyi: „Mindenek előtt oda törekedni, hogy az európai államkon-szolidációban Magyarország hitelt, tekintélyt és befolyást nyerjen. Ami bajunk ezután fennmarad, azt idehaza is könnyen megszüntethetjük.”

Voltak, akik még azzal is vádolták, hogy önző, személyi érdek hajhászó és nem egy tekintetben szivtelen: ezeket bátran rágalmozói közé sorozhatjuk. Segített százakon és ezreken, még olyanokon is, akik meg nem érdemelték, csak hogy nem tartozott azok közé, akik az elismerést éljenekben és cifrábnál cifrább frázisokban keresték, hanem saját keblökben érezték az igazak részéről nyert és őszinte köszönetben nyilvánuló hála örömeit.

Mig élt, nagyon, de nagyon sokan bántották, most, hogy meghalt, az igaz kiengesztelődésszavai is olvashatókká és hallhatókká lesznek. Lelkiismeretesen állíthatjuk, hogy még ez is vigasztalásul fog szolgálni nemes lelkének.

A hiúság nem volt az a lidércfény, mely őt elbűvölhette, vagy meggyőződésével ellenkező utra terelhette volna. Neki mindenből jutott elég s abból eleget osztott ki azoknak is, a kik nagyon kevéssel vagy éppen semmivel se rendelkeztek; de olyan ember nincs, aki elmondhatná, hogy bárkinek a birtokából egyetlen gyümölcsöt vagy egyetlen virágot is elsajátított volna.

Az örök világozság fényeskedjek neki.

Lauka Gusztáv.

*

Tisza Kálmán mint államférfiu.

A magyar hazának egyik legtehetsége-sebb fia, a politikai életnek egy emberéleten át kimagasló alakja, két évtizeden át politikai vezére, tegnap, mint külön kiadásunkban

hirül adtuk, hosszú szenvedés után meghalt budapesti lakásán.

Még nem foszlott le emlékérol az élők szeretete és gyűlölete s így e percben aligha fogják Tisza Kálmán szereplését azzal a tárgyilagossággal méltatni, melyre jogot tarthat az, ki a nemzetet szolgálta. De bármint itéljük meg különösen azt a 15 évi munkáját, melyet mint Magyarország miniszterelnöke végzett, azt az egyet nem fogja tőle megtagadni senki, hogy minden izében magyar és nemzeti politikus volt az, kinek halandó része tegnap átadatott a végső enyészetnek. S akár mint ellenzéki vezér, akár mint kormányelnök bíráljuk működését, mindig azt fogjuk találni, hogy a magyar nemzet erényeit és hibáit nálánál senki sem ismerte jobban, s minden kormányférfiu tetteit azt latolgatta, vajjon mennyiben felel ez meg a magyar ember természetének, vérmérsékletének.

A magyar történelem nem ismeri párját a Tisza Kálmán 15 éves miniszterelnökségének. A parlamentek története is alig. És micsoda 15 év volt az. Mennyi krízisen esett át az ő kabinetje. Már 1877-ben beadta lemondását az Ausztriával való kiegyezés miatt. Ekkor azonban senki sem vállalkozván kabinet alakítására, ismét csak Tisza maradt kormányon. A következő évben a boszniai okkupáció fenyegette pártját s csak nagy nehezen tudott magának s az okkupáció eszméjének többséget szerezni. Micsoda küzdelmei voltak a vegyes házasságról szóló törvényjavaslat benyújtásakor. Csakhamar reá a főrendiház reformjával akadt baja. 1886-ban volt a nagy Janszky-tüntetés, majd a zágrábi zászlósértés s Tisza csak teljes tekintélye latbavetésével tudott a nemzetnek elégtelt szerezni.

Nagyon is ismeretes, hogy a pénzügyeinket is Tisza hozta rendbe. Jellemző azonban a mi politikai viszonyainkra, melyek e tekintetben máig sem változtak, hogy ezt a nagy vívmányt sohasem méltányolta eléggé a nagyközönség. Az 1888. év végén benyújtott véderőjavaslat még azokkal is elfelejtette Tisza nagy érdemeit, kik addig hívei voltak. Hasonló utcai tüntetésekre, a milyenek akkor lejátszódtak a fővárosban, alig van példa. Az erélyes Tisza Kálmán nem engedett az utca pressziójának, de helyzete napról-napra kellemetlenebb lön. A függetlenségi párt, mely ádáz gyűlölettel üldözte, különösen a honossági törvény revíziójánál oly nyilatkozatokra kényszerítette, melyekért később nem volt képes helyt állni. Így aztán 1890. március 13-án beadta lemondását. S bár mint egyszerű közlegény vonult vissza, a legnagyobb tekintélynek örvendett bukása után is.

Tisza Kálmán a király kedvencei közé tartozott. Ő felsége már 1880-ban a Szent István-rend nagy keresztjével tüntette ki,

KOVÁCS GEDÉON

KÉSZ RUHA-ÜZLETE
NAGYBECSKEREK
HUNYADY-UTCA . HUNYADY-UTCA

UJDONSÁGOK

érkeztek női és leány felöltők, raglanok, köpenyek, férfi és fiú öltönyök, raglanok s felöltőkben.
NAGY VÁLASZTÉK! SZABOTT ÁRAK!

azonkívül számos külföldi rendjelnek volt tulajdonosa.

Most kidölt a magyar közélet e hatalmas szívós fája. A szabadelvűség egyik legnagyobb bajnokát, a magyar haza egyik legnemzetibb politikusát veszteti el Tisza Kálmánban.

Életrajza.

Tisza Kálmán 1830. december 16-án Geszten. Biharmegyében született. Atyja, Lajos, egyik nagyírú vezértárgya volt a 30-as és 40-es évek konzervatív pártjának.

Midőn a szabadságharc kiűtött, gyenge testalkatánál fogva a hadseregben nem szolgálhatván, a közoktatásügyi miniszteriumban kért magának alárendelt állást s ott működött volt nevelője, az osztálytanácsossá kinevezett Szőnyi alatt. Mint önkéntes nemzetőr volt azonban néhány hétig a táborban, azon csapatba beosztva, mely Párhuzamos Simonics ellen rendeltetett Lipótvárba, onnan egész Holiesig, midőn Simonics visszavonult; onnan a csapattal együtt visszatérve, később, mint alárendelt hivatalnok, a kultuszminiszteriumban működött, azután elment Debrecenbe, ahol fogalmazóvá nevezetett ki.

A világsi katasztrófa után fivéreivel együtt külföldre távozott. Hazatérve, tanulmányainak élt s egyháza ügyeivel foglalkozott, 1859 október 8-án volt a tiszántúli református egyházkerület közgyűlése, melyen Tisza, mint a nagyszalontai egyházmegye segédgondnoka, a legerélyesebben ajánlotta a patens visszautasítását. Még hathatósabban szólalt fel e tárgyban 1860 januárjában, midőn a második leirat a patens tárgyában egyezkedésre hívta fel a protestánsokat. Egy év múlva megjelent az októberi diploma, Tisza ennél is feltétlenül a visszautasítás mellett nyilatkozott. Az 1861-iki emlékeztető országgyűlésen mint Debrecen első kerületének képviselője vett részt. Az országgyűlésen a „határozati párt” kitűnősége s Teleki halála után egyik vezére lett. Ugyanez országgyűlésen a ház első alelnöke volt. Részt vett az országbírói értekezlet munkálata fölött folyt vitában; tagja volt a bizottságnak is, melyet e tárgyban a ház kiküldött és itt a mérsékelték véleményéhez csatlakozott. 1860-ban nőül vette Degenfeld Hona grófnőt. A „Hon” alapítói és támogatói közé tartozott Tisza Kálmán is. Ez időben kezdődik publicistai nagyfotossága munkássága. Cikkeinek legnagyobb része „Alföldi levelek” alakjában jelent meg. Az 1865-iki országgyűlésen újra mint a debreceni első kerület képviselője jelent meg ez országgyűlésen s Ghyezy Kálmánnal újra vezére lón a többnyire a 61-iki „határozati párt” tagjaiból alakult pártnak, a melyből akkor a szélsőbal már régen kivált és a mely később „balközép” név alatt a többségben levő Deák-párttal szemben szervezkedett. 1870 nyarán az ő kezdeményezésére nyilatkozott a magyar országgyűlés a német-francia háborúval szemben a semlegesség mellett. Már 1872-ben erősen kezdett mutatkozni annak szükségessége, hogy oly pártalakulás létesüljön, mely megszüntesse a mutatkozó visszásgokat. Ghyezy tette az első lépést a fuzió felé s 1874 elején belépett a kormányba. Az 1875-iki budget tárgyalása alatt elkerülhetetlennek tűnt ki az új pártalakulás szükségessége. Tisza Kálmán február 3-iki beszédének hatása alatt a kormány beadta lemondását és ugyane hónap végnapjaiban megalakult a Wenckheim-kabinet, melyben Tisza a belügyminiszteri tarcát vállalta el. A Deák-párt és a balközép kimondták egyesülésüket és március 3-án a képviselőház zajos üdvriadallal fogadta az új kormányt, mely a két párt tagjaiból alakult. A belügyminiszteri tarcát Tisza 1887-ig viselte, a mely évben a pénzügyminiszterium vezetését vette át, a belügyit ideiglenes Orsz. Béla báróra bízva, 1875. október 17-től kezdve a kormány élén állt. 1890. március első napjaiban beadta lemondását a honossági törvény revíziója tárgyában tett nyilatkozata következtében, amelyet még saját pártbeliei közül is számosan igéret gyanánt fogtak föl, ő pedig ennek beváltását főleg Kossuth Lajos közbejött kijelentései folytán lehetetlennek tartotta; ezentul is megmaradt azonban a szabadelvűpárt egyik rendületlen hívének. 1892-ben negyedikben Nagyvárad városa által képviselővé választván, ezen országgyűlésben, mint a felirati bizottság elnöke szerepelt. Még a hatvanas évek vége felé megválasztott a dunántúli ref. egyházkerület főgondnokává; 1880-ban ő felségétől a szent István-rend nagykeresztjét nyerte; birta azonfelül a német fekete és vörös sas rendjelek, az olasz Lazarus-rend, a román csillagrend és a szeb Takova-rend nagykeresztjét. Az utolsó választások alkalmával Nagyváradon a függetlenségi párt jelöltjével szemben kisebbségben maradván.

1902. január 15-én Abrudbányán, Ebergényi Sándornak, a város képviselőjének, államszolgálatba való lépése után, egyhangulag képviselővé választott.

A temetés.

Képviselői körökben elterjedt hír szerint a képviselőházban, miután Apponyi Albert

gróf elnök a mai ülés kezdetén bejelenti a gyászbeszédet, indítvány fog tétetni arra vonatkozólag, hogy a nagy halottat a parlament hozzájárulásával fogják eltemetni — a fővárosnak valamely középületéből, valószínűleg az Akadémiából vagy a Nemzeti Muzeumból. A nemzetet ért e nagy csapás folytán Széll Kálmán miniszterelnök elhalasztotta bécsi utazását. (Lásd mai táviratainkat.)

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déli 1 óráig; ugyanazon napokon este 12-től 1/2-ig urak részére is. A kádfürdő egész nap este 7 1/2 óráig nyitva marad.

— **Személyi hírek.** Dr. Bogdán Zsifko nagyikindai polgármester és Wachtl Leó rendőrkapitány ma Nagybecskerekre érkeztek.

— **Gyümölcsoltó Boldogasszony.** A tavasz legelső ünnepe. Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepe van holnap. A római katolikus egyház ezen ünnepet, tekintettel nagy jelentőségére, mindig nagy fényvel szokta megünnepelni. Mintán azonban a holnapi ünnep a nagy hét keretébe esik, a megyés püspök leiratilag értesítette plébániáinkat, hogy a holnapi ünnep április hó 7-én tartandó meg az azt megillető fényvel, míg holnap csak rendes nagy mise fog tartatni.

— **Városi közgyűlés.** Nagybecskerek város képviselőtestülete ma délután közgyűlést tartott, melynek lefolyásáról lapunk szerdai számában hozunk részletes tudósítást.

— **A tomaseváci hid a kereskedelmi kamarában.** A temesvári kereskedelmi és iparkamara szombaton tartott ülésében tárgyalta Weisz Izidor lovag, kamarai kültag beadványát, melyben indítványt tesz, hogy a kamara a Tomasevác közlemben levő Temes-híd ügyében intézzen sürgős átiratot Torontálvármegye törvényhatóságához, kérvén a hídnek a kereskedelem érdekében való újbóli felépítését. Egyben indítványt tesz, hogy a mennyiben annak szüksége fenforog, a kamara ily értelmű felterjesztést intézzen a kormányhoz is. A beadvány felolvasása után Weisz Izidor hosszabb szakzerű beszédben fejtegeti a híd felépítésének különösen a terménykereskedésre való fontosságát, mely beszéd hatása alatt a kamara tagjai egyhangulag elfogadták az indítványt. Ezután tárgyalás alá került ugyancsak Weisz Izidor beadványa a kereskedelmi utazók által magánfeleknél eszközölt megrendelvénygyűjtések megszorítása tárgyában, melyre nézve a kamara egyhangulag kimondta, hogy csatlakozik az aradi iparkamarának ez ügyben hozott határozatához.

— **Uj kaszinói tagok.** A nagybecskereki kaszinó-társulatba legújában a következők léptek be tagokul: Végh Pál segédtitkár, Napholtz Rezső építész, Filkóvits Boldizsár tb. főjegyző, Rácz Jakab gyámpenzáros, Sándor József ellenőr, Todoreszk Miklós könyvvezető, Stefkovits Endre adótárnok, Stojkovits György ellenőr, Konkoly Samu földbirtokos, Partilla Géza bankigazgató, Schnell Alfred banktisztviselő, Ziemietzky Károly banktisztviselő, Mártonffy József pénzügyi tisztviselő, Szalaváry Ede tanár, Kolb Lajos tanár.

— **Halálozás.** Mint őszinte részvétellel értesülünk, szombaton délután halt meg Hack Jánosné, szül. Daun Ludmilla életének 54-ik évében. Az elhunyt közbeesülésben állt urnót, kiből Daun Gyula köztiszteletben álló helybeli nagykereskedő edestestvérét gyászolja, általános részvét mellett helyezték tegnap örök nyugalomra. A család a következő gyászjelentésben ad hírt a halálesetről:

Alólirotiak saját és az összes rokonok nevében mély fájdalommal jelentik a szeretett, felejtetetlen hitves, anya, anyós, testvér és sógornő Hack Ludmilla szül. Daun folyó évi március hó 22-én délután 5 órakor 54-ik életében, rövid szenvedés és a halotti szentségek újatons felvétele után történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei folyó hó 23-án d. u. 1/2 órakor fognak a gyászszobából (Kinizsi-utca) a rom. kath. hitvallás szeritartásai szerint beszenteltetni és azután az itteni sirkertben levő családi sírba örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent miseáldozat március hó 24-én délelőtt 10 órakor fog az Egek Urának bemutatni. Nagybecskerek, 1902. március hó 22-én. Béke hamvaira! Hack János férje, Lichtneckert Jánosné szül. Hack Leonka leánya, Lichtneckert János veje, özv. Karathur Edéné

szül. Daun Hermina, Daun Gyula, Lieber Henrikné szül. Daun Lujza testvérei, Lieber Henrik sógora, Daun Gyuláné szül. Sigmund Anna sógornő.

— **Tisza halálhíre Nagybecskereken.** Amint tegnap délelőtt a „Torontál” külön kiadása nyomán elterjedt a nagy államférfiu elhunytának híre, Torontálvármegye alispánja a vármegyebáza erkélyére kitűzette a gyászlobogót, a gyászoló családhoz pedig a következő táviratot intézte:

Gróf Tisza István

Budapest,
Sándor-utca.

E percben vettük a lesújtó hírt, hogy nagynevű édesatyja, a magyar államférfiak Nestora meghalt.

Engedje meg Méltóságod, hogy Torontálvármegye közönsége szinte kivége részét nemzetünkért e súlyos gyászból s egyúttesen sirathassa családjával a haza nagy fiát.

Torontálvármegye közönsége nevében

dr. Dellmanics Lajos,

alispán.

Gyászlobogó leng a pénzügyi palota ormárról is, hol Magyarország egykori pénzügyminiszterét gyászolják.

— **A megyei tisztviselők fizetésfelemelése.** Az 1901. évre a belügyminiszter beállított a megyei költségvetésbe körülbelül 24.000 koronát a tisztviselők fizetésfelemelése címén. Ezen összeget most küldte le azzal, hogy a vármegye mindaddig kezelje letételeg, míg annak mikénti felosztása iránt a miniszter külön rendeletét nem veszi.

— **Hymen.** Gyárfás Ödön, fiatalságunk rokonszenves alakja, szeszgyáros, e hó 31-én tartja esküvőjét Győrött Fleischmann Ilonka kisasszonnyal, Fleischman Mihály győri nagykereskedő szép és nagyműveltségű leányával.

— **Bucsulakoma.** A nagybecskereki községi tantestület kezdeményezésére a tankerület tanító-sága dr. Szabó Mihály távozó tanfelügyelő tiszteletére szombaton este a kaszinóban bucsubankettet rendezett, mely emelkedett szívélyes hangulatban folyt le. Nagybecskerekéről a közs. tantestület tagjai kivül a helybeli iskolák hitoktatói és a polgári iskola tanárai vettek részt a bucsuvasorán, de eljött számos tanítói a vármegye minden részéből, kiket a távozó tanfelügyelő iránti tisztelet és ragaszkodás hozott el, hogy tőle bucsut vegyenek. A vacsorán megjelentek számos sikerült felköszöntőben ünnepeleltek a tanfelügyelőt és jelenlevő, szeretetreméltó nejét, míg dr. Szabó viszont a tanítókra, szeretett munkatársaira emelte több ízben poharát. A bucsu vacsora emelkedett hangulatban a késő éjjeli órákban ért véget.

— **A nagybecskereki iparkiallítás** rendezése tárgyában kiküldött bizottság holnap d. e. 10 órakor a polgármesteri irodában ülést tart, melyen a rendezendő iparkiallítás módozatait és előmunkálatait fogják megbeszélni.

— **Uj hitelszövetkezet.** E napokban alakult meg az ó-teleki hitelszövetkezet, mely Végh Ferenc körjegyző buzgólkodása folytán jött létre az alapszabálytervezetet 179 tag írta alá, akik összesen 589 üzletrészt jegyeztek: az igazgatóságba Borbély József idős, Végh Ferenc, Botka Pál, Nagy József, Busa György és Antal Mihály, a felügyelő-bizottságba Rozsa Ferenc, (Torma József és Schmidt János választottak be egyhangulag, az országos központi hitelszövetkezet részéről az igazgatóságba Rehak György, a felügyelő-bizottságba Sántha Pál nevezetett ki, elnök-igazgató Végh Ferenc, a felügyelő-bizottság elnöke pedig Rozsa Ferenc lett, pénztárnoknak ifj. Borbély József, könyvelőnek Dittrich Antal választott meg az igazgatóság által.

— **Közgyűlés.** A nagybecskereki munkásképző és társas-egylet tegnap délután tartotta évi rendes közgyűlést, melynek legfontosabb tárgya az elnökválasztás volt, egyhangulag Homa Kálmán lett megválasztva, aki az egyletnek ezelőtt 20 évvel alapításában is tevékeny részt vett s később is, mint elnök működött. Méltányolva az egyletnek jelenlegi működését, ismét élére állt annak. A többi tisztviselő és választmány maradt a régi.

— **Bulss Pál temetése.** Temesvárról írják: Nagy részvét mellett szentelték be tegnap délután a hangverseny-körútja közben elhunyt Bulss Pál szász kir. kamaranékes és porosz kir. udvari operanékes földi maradványait a belvárosi temetőben. A temetőből a holttestet a vasúti pályaudvarra szállították, hol nagy számú közönség várakozott rá. A szintársulat csaknem minden tagja ott volt a végtisztességen, kinek nevében Pázmány Ferenc mondott mély hatású bucsuztatót. Ezután elénekelték a „Még oly boros...” kezdetű gyászdalt, mire a temetkezési vállalat házi

tisztjei vállukra emelték a koporsót és elhelyezték a vasuti kocsiiban, melyen Berlinbe szállították a holttestet.

Tanítógyűlés. A „Délmagyarországi Tanítóegylet” bányai fiókköre ez idei tavaszi gyűlését a tagok és tanügybarátok élénk részvétele mellett e hó 18-án Ürményházán tartotta meg. A román. kath. templomban tartott istentisztelet után a tagok az áll. isk. V. osztályában gyűltek egybe. A gyűlés megnyitása előtt választmányi értekezlet tartott. Rázus József főnök ezután a gyűlést magvas megnyitó beszéddel megnyitotta. Pálfi Ferenc ürményházi áll. isk. igazgató a IV. osztályban tartott gyakorlati előadást a több neví számokkal való számolásról. Tanítása a bírálatok alapján igen sikerültnek nyilvánított. Egyszersmind elhatározta a közgyűlés, hogy a gyakorlati tanításokról az illető tanító készítsen tervet, a melyek a tagokkal gyűlés előtt közöltessenek s az egész tanítást szóról-szóra írja is le, a mely, mint a tanítás azután a fiókköri könyvtárban helyeztessék el. Szitner Mariska kisasszony, zichyfalvi tanító ismertette a fononimikát. Előadása alapos tanulmányozásról tanuskodott. érte jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott. Rázus főnök előadta a tanítóegyletek reformjáról, a tanítói fizetés rendezéséről, a nyugdíjtörvény revíziójáról, a szakszerű tanítóképzésről és képesítésről, az ifjuság erkölcsi neveléséről szóló tételket. Ezen előadás első pontját illetően a kör megtartandónak tartja a két fiókköri gyűlést évente s minden évi közgyűlést is; a II. pontot illetően 1200 korona minimumot követel, a III. pontot illetően a temesvári fiókkör emlékiratában foglaltakat pártolja; Több belügy elvégzése után főnök megköszöni a tanügybarátok érdeklődését s a gyűlést berekeszti. Az őszi gyűlés helyéül Ó-Lécz község jelöltetett ki.

Párbajért elítélve. Nagyikindáról írják lapunknak: Párbaj vétsége miatt állottak szombaton Vlachovits János városi rendőralkapitány és Jäger Károly takarékpénztári tisztviselő a helybeli kir. törvényszék büntető tanácsa előtt. Még november hóban vívtak kardpárbajt, amelyben Jäger könnyebb természetű sérüléseket szenvedett. A törvényszék Vlachovits Jánost 2 havi, Jäger Károlyt 14 napi államfogházra ítélte. Vlachovits Jánosnál súlyosító oknak mondja az ítélet indokolása, hogy párbajért már egyszer meg volt büntetve. A kir. ügyész és Jäger Károly az ítéletbe belenyugodtak, Vlachovits azonban felebbeszélt jelentett be.

Lapunk legközelebbi száma a holnapi ünnepre való tekintetből szerdán este a rendes időben jelenik meg.

A Béga vizállása.

A temesvári folyamnépesség jelentése szerint március 24-én a Béga vizállása a következő volt:

Temesvár 0+ 25 cm. áradó.
Nagybecskerek 0+ 50 cm. áradó.
Titel 0+ 279 cm. apadó.

Színház.

Heti műsor:

Kedden: „Sulamith.”
Szerdán: „A gesák.”
Csütörtökön: „A cigánybáró.”
Pénteken és szombaton nincs előadás.
Vasárnap d. u.: „A párisi rongyszéd.”
... este: „A becsület szegénye.”

A cigánybáró. Szepesi Szidi jutalomjátéka és Jókai—Strausz operetteje nagyobb számú közönséget esalt szombaton este a színházba. Az előadás a jobbak közé tartozott és a közönség nem is fukarkodott elismerésének több ízben kifejezést adni. A cigánybáró ismét bebizonyította, hogy a régi operettek úgy muzsika, mint főleg énekszámok tekintetében sokkal fölötte vannak a mai kuplé, táncdal vegyes operetteken és hogy az énekes színészek is nagyobb kedvvel, több tudással, hangjuk igazabb érvényesülésével játszáknak meg a régi szerepeket. Szaffi nagyon jó személyesítőt kapott Szepesi Szidiben, kinek minden énekszámát sürri táppsal fogadta a közönség; a tenorista Szabó Pál is Barinkayban végre oly szerephez jutott, melyben tenorja érvényesülhetett és énektudásáról meggyőzhette az őt is lelkesen tapsoló közönséget. Zsupán szerepét Polgár Béla alakította ügyesen s a megszokott szerb vagy sváb sertéskereskedőből egyszerű, minden idegen kiejtéstől ment jóízű és mulattató alakot csinált. Arzena ellenszenves alakját Lévy Margit megnyerővé tudta tenni. Jók voltak a többi szereplők is: Rónai Hermin, Viola József, Madas Pista, Szilassi Juliska, csak Solti Vilma nem tudott elég öreg Cipra és ott-ott a zenével összhangban lenni.

A sárga csikó. Tegnap délután ifjusági, gyermek- és népelőadásul a körülbelül felényire kihuzott Sarga csikót adták.

A mit az erdő mesél. Géczy darabja csak középszámu közönséget vonzott vasárnap este a színházba. A darab a mi közönségünknek sem

tetszett. E darabban bucsuztak el a közönségtől Szepesi Szidi, Rónai Hermin, Polgár Béla és Vadász Lajos, kik a társulat jobb tagjai közé tartoztak. Szepesi Szidi dalaival tegnap is tetszést aratott, tetszettek még kivülrül Szilassi Juliska, Tukoray, Vadász, Polgár, Madas és Viola.

Sötér Izabella vendégszereplése. A városi színházban holnap, több estére kiterjedő vendégszereplést kezd meg Sötér Izabella, a drezdai királyi operaház művésznője. Ez alkalommal holnap „Sulamith” Goldfaden keleti daljátéka kerül színre a vendégszereplő művésznővel a címszerepben. Sötér Izabella vendégjátéka iránt nagy az érdeklődés.

A délvidéki szini választmány szombaton Temesvárott a „Hungária” szállóban gyűlést tartott, melynek tárgyát a jövő évi szini idényre az igazgató megválasztása és a kerület beosztása képezte. Jelen voltak: Festetich Andor gróf, a vidéki színházak felügyelője, Issekutz Aurél (Lugos), dr. Végh Lajos, dr. Brájjer Lajos, dr. Pollák Győző (Nagybecskerek), dr. Jeszenszky Géza (Nagyszentmiklós), dr. Fehér Manó (Oravica), dr. Bogdán Zsvikó (Nagyikinda), dr. Ferch József (Zsombolya), Burdian Bálint (Karánsebes), Zsiross József (Módos). A szini választmány elnökének — miután Rónay Jenő volt főispán lemondott — egyhangulag Pogány Károlyt, krassói főispánt, ügyvezető-elnöknek pedig Issekutz Aurélt választották meg. A szini kerület kötelekébe tartozó színházak igazgatói állására heten pályáztak, a kik közül egyhangulag Deák Pétert választották szinigazgatónak. Hosszabb vitát keltett Nagybecskerek képviselőinek azon kijelentése, hogy városuk a szini kerületből kilép. A választmány e bejelentést nem vette tudomásul s arra kérte a kiküldötteket, hogy hassanak oda, mikép legalább egy évig benmaradjon a város a szövetségben. Arra való tekintettel, hogy a pályázat kiírásakor Nagybecskerek még a kerület városai között szerepelt, de azért is, mert a megválasztott igazgató, Deák Péter legutóbbi vendégszereplésével teljesen megnyerte a nagybecskereki közönség rokonszenvét, a kiküldöttek, anélkül, hogy e tekintetben garanciát vállaltak volna, megígérték, hogy mindent el fognak követni, hogy városuk még egy évig a kerületben maradjon. A kerületet a következőképpen osztották be: Nagybecskerek október, november, Versec december, Lugos január és február első fele, Karánsebes február második fele, Orsova március 1—15-ig, Fehértemplom március 16—31-ig, Oravica április 1—15-ig, Nagyikinda április 16-tól május 15-ig, Zsombolya május 15—31-ig, Módos június 1—15-ig, Nagyszentmiklós június 16-tól július 15-ig, Herkulesfürdő július 15-től augusztus 15-ig, Resica augusztus 15—31-ig, Pancsova szeptember.

Torontálvármegye szinügyi bizottsága ma délben dr. Dellimanic Lajos alispán elnökelete alatt ülést tartott, melyen részt vettek: Botka Béla, dr. Brájjer Lajos, dr. Pollák Viktor, dr. Végh Lajos b. tagok és Tullies György jegyzőkönyvvezető. Az ülésen a kiküldöttek a fentebb érintett ügyekről tettek jelentést, mire a bizottság kimondta, hogy az eddigi viszonyt a következő szini évadra (1903. október 1-éig) fentartja.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése március 24-én.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, március 24.

A képviselőház mai ülésén Apponyi elnök kegyeletes szavakban jelentette be Tisza Kálmán elhunytát, hosszabb, meleghangú beszédben méltatván az elhunyt államférfiúi érdemeit. Majd pedig beszéde végeztével indítványt tesz, hogy a képviselőház jegyzőkönyvben adjon kifejezést kiváló tagjának elhunyt feletti mély gyászának, az elhunyt családjánál az elnökség útján fejezze ki a gyászeset feletti részvétét, továbbá hogy a Budapestben végbemenő gyászszertartásnál testületileg vegyen részt, a temetésen Geszten pedig Tallián alelnök vezetése mellett küldöttségileg képviseltesse magát.

A küldöttségben résztvenni akarók jelentkeznek a háznagynál. Végül indítványozza, hogy a Ház koszorút helyezzen az elhunyt ravatalára. Azután Széll Kálmán miniszterelnök szólalt fel, ki hozzájárul az elnök indítványához. A Ház azután egyhangulag határozattá emelte Apponyi elnök javaslatát.

Tisza Kálmán halálához.

A király részvéte.

Budapest, márc. 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ö felsége a király a következő részvétvtáviratot intézte Tisza István grófhhoz:

„Mély meghatottsággal vettem édesatyja elhunytának híret és teljes szivből osztom a család és az egész ország gyászát. A boldogult államférfiuban kedvelt hivatást vesztém el, kinek emlékét a siron tul is mindenkor halás kegyelettel fogom megőrizni.”

Ferencz József.

Budapest, március 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Tisza Kálmán temetésén a királyt gróf Apponyi udvarnagy fogja képviselni.

A kormány a temetésen.

Budapest, március 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) A kormány részéről a Geszten végbemenendő temetésen Fejérvary báró, Darányi Ignác és Cseh Ervin miniszterek fognak résztvenni. A budapesti beosztalásban Berzeviczy Albert fog gyászbeszédet mondani. De valószínűnek tartják, hogy ez alkalommal Széll Kálmán miniszterelnök is el fogja bucsuztatni elhunyt elődjét.

Az országgyűlés kegyelete.

Budapest, márc. 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőházat Geszten nagyobb küldöttség fogja képviselni. A küldöttséget Tallián Béla alelnök vezeti, ki egyszersmind gyászbeszédet is fog mondani.

Tisza Kálmán utolsó óhaja.

Budapest, március 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Politikai Értesítő közlése szerint Tisza halála előtt meghagyta övéinek, hogy holttestét ne Nagyváradon, hanem Békés-Csabán át vigyék Nagyszalontára és onnan kocsin Gesztre.

A temetés.

Budapest, március 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Tisza Kálmán holttestét holnap, azaz kedden fogják Budapestben egyházilag beosztalni, majd ugyanazon nap este a keleti pályaudvarról Nagyszalontán át Gesztre szállítják, hol szerdán délután helyezik örök nyugalomra.

Ausztráliai csapatok Afrikában.

Budapest, március 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Reutter-ügynökség jelenti: Minthogy az angol kormány kijelentette, hogy szívesen fogadna 2000 főnyi segélycsapatot Dél-Afrikában, az ausztráliai szövetséges állam kormányja elhatározta, hogy a kívánt segélycsapatokat legközelebb mozgositja és Afrikába meneszti.

Elsúlyedt torpedó.

Budapest, március 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Pólából jelentik, hogy a fiumei vizeken gyakorlatokat végző osztrák-magyar torpedó hajók közül az „Elster” nevű gyors torpedó gőzös Veglia sziget közelében a parthoz ütődött s ennek folytán keletkezett nyíláson oly sok víz hatolt a hajóba, hogy pár perc alatt elmerült. A víz a sziget körül sekély és a Pólából érkezett „Büffel” nevű vontató és emelő gőzösnek csak nehéz munka után sikerült a hajót felszínre hozni és Pólába vontatni. A torpedó hajó kijávitását azonnal megkezdték.

Budapesti gabonatözsde.
Budapest, 1902. március 24.
A készruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilós	50 kilogr. ára		kilós	50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig		kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki uj	76	9.25	9.35	80	9.50	9.65
Pestvidéki uj	76	9.20	9.30	80	9.45	9.55
Bánsági uj	76	9.15	9.30	80	0.—	0.—
Bácskai uj	76	9.20	9.40	80	0.—	0.—
Ross uj elsőrendű				kilós	7.45	7.55
				70-72	—	7.35
				—	7.35	7.45
Árpa - takarmány				60-62	6.10	6.20
				62-64	5.75	6.—
				64-66	0.—	0.—
				39-41	7.50	7.60
Zab - bánsági				—	0.—	0.—
Tengeri ó másnemű				—	0.—	0.—

Határidő-üzlet.
Budapest, márc. 24. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) Az üzletmenet gyenge, minek folytán az árak 5 fillérrel hanyatlottak. A határidőüzlet jegyzései a következők voltak:
Buza 1902. áprilisra 9.20—9.21
„ 1902. októberre 9.14—9.15
Rozs 1902. áprilisra 7.39—7.40
Tengeri 1902. májusra 5.16—5.17
Zab 1902. áprilisra 7.31—7.33

Nyilttér.
„Trilby”-pezsögő.
Raktár: **Armbruster József fűszer- és csemege-kereskedőnél Nagybecskereken.**
*) Az e rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

VÁROSI SZÍNHÁZ.
Nagybecskerek, hétfő, március hó 24-én:
Ujdonság! Itt először. Ujdonság.
PILLANGÓ KISASSZONY.
Zenés dráma 2 képm. Irta: Belasco Dávid. Ford.: Faludi Miklós. Zenéjét szerző: Kun László.
PROLOG.
Irta: Heltai Jenő. — Előadja: Niezkyné Ilona.
A dráma személyei:
Pinkerton hadnagy — — — — — Halász Zoltán
Kitty, a felesége — — — — — Gerőfi Ilonka
Scharples, amerikai konzul — — — — — Fodor Oszkár
Yamadori, japán főúr — — — — — Iván Sándor
Pillangó kisasszony — — — — — Szilasi Juliska
Zuzuki, a cselédje — — — — — Palotiné
Nakudo — — — — — Tukoray Loránt
Ezt követi:
A SZÁLKA.
Vigjáték 1 felvonásban. Irta: Mocsáry Béla.
Személyek:
Szabó Kálmán, járásbíró — — — — — Pápay Antal
Irén, a felesége — — — — — Gerőfi Ilonka
Dr. Kálmár — — — — — Madas Pista
Klementin, szakácsné — — — — — Gömöri Vilma
Kezdeté 8 órakor.
Holnap, kedden, március 25-én:
Sötét Izabellának, a drezdai királyi operaház művésznőjének első vendégfőléptével:
SULAMITH.
Nagy keleti daljáték.

Vonatok érkezése és indulása
Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.
Érvényes 1901. október 1-től.
Érkezik:
A nagybecskereki pályaudvarra:
Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Pancsováról: délelőtt 7 óra 55 p.; délután 5 óra 55 p.
Temesvárról: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Versezről: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Alibunárról: este 7 óra 23 p.
Zsombolyáról: (keskenyvágányú vonalon) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 55 p.; délután 4 óra 35 p.; éjjel 10 óra 33 p.
Indul:
A nagybecskereki pályaudvarról:
Zsombolyára: reggel 8 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Pancsovára: reggel 8 óra 30 p.; délután 6 óra 30 p.
Temesvárra: reggel 3 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Versezre: reggel 3 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Alibunárra: reggel 3 óra 25 p.
Zsombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 10 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 40 p.
Karlova—Nagykikindára: reggel 5 óra 58 p.

Telefon 163. **OLCSÓ ÁRAK!** Telefon 163. **OLCSÓ ÁRAK!**

LEGUJABB DIVATU PÁRIZSI ÉS BÉCSI NŐI KALAPOK
Napernyők, illatszerek
Uj divatu
nyakkendők és férfi-ingek.
CSIPKÉK, SZALAGOK.
Több kerékpár feltűnő olcsón.

Mersdorf Péter
NAGYBECSKEREK

NYOMDÁSZ-TANULÓNAK
JÓ HÁZBÓL VALÓ FIU
FELVÉTELEIK.
BŐVEBBET E LAP KIADÓHIVATALÁBAN
237-x.61

Ad 33304.902. sz. Magy. kir. államvasutak.
Hirdetmény.
Dél-német-osztrák-magyar vasuti kötelek II. pótlék kiadása a II. rész 6. füzethez.
A fenti forgalomban 1899. évi január hó 1-től érvényes II. rész 6. díjszabási füzethez 1902. évi május hó 1-ével a II. pótlék fog életbe lépni, mely Bockenheim M/m, Frankfurt Hauptbahnhof, Hanau Nordbahnhof és Hanau Westbahnhof állomások részére felemelt díjtételeket, valamint a díjszabás egyéb kiegészítését tartalmazza.
A pótlék annak idején a magy. kir. államvasutak díjszabás elárúsító hivatalában lesz megszerezhető.
Budapest, 1902. március 17.
A magy. kir. államvasutak igazgatósága, egyúttal a részes vasutak nevében is.
(Utánnyomás nem díjaztatik.)

Jövedelmező mellékkeresetre
tehetnek szert jobb körükből való urak vagy hölgyek városban s vidéken.
Ajánlatok C. C. 150. Trieszt, I., posterestante. (248-3.2)

1773. sz. 1902. 249-22
Pályázati hirdetmény.
Lemondás folytán megüresedett és 800 korona évi fizetéssel rendszeresített sárafalvai községi segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek.
Felhivom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy kellőleg okmányolt folyamodványukat folyó évi április hó 10-éig hozzám adják be.
Jegyzői tanfolyamot végzetek előnyben részesülnek.
Perjámos, 1902. évi március hó 18.
Gyertyánffy s. k.,
főszolgabíró.

BÉRBE ADOM
folyó évi május hó 1-től
HÁZAMAT,
amely egy lakásból áll, 5 szoba, konyha, kamra, mosókonyha, pince, padlás és fűkamra. Parkirozott udvar, gyümölcs- és konyhakert, valamint egy 20 méter hosszú kukorica-kotárka.
Bővebb felvilágosítást ad: özv. Krsztics Johanna, a mellette levő házban, vagy levélelileg alólírott.
Krsztics János.
ügyvéd.
Módoson.

Basahid község előljáróságától.
1083. sz. 1902. 253-3.1
Árverési hirdetmény.
Alólírott község előljárósága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy Basahid község, mint erkölcsi testület tulajdonát képező „Greda” nevű dűlőben fekvő 400 hold elsőrendű szántóföld folyó évi április hó 3-án d. e. 8 órakor a helyszínén 2 holdas parcellákban nyilvános árverésen a folyó gazdasági évre azonnali készpénzfizetés mellett haszonbérbe fog adatni.
Basahidon, 1902. március hó 23-án.
Szávics Szilárd, Popov,
jegyző. bíró.

Ügynököket
keresünk, kik az itteni piacon és a környéken kitűnő minőségű meszet tudnak nagyobb mennyiségben olcsó áron eladni.
Ajánlatokat kérünk továbbítást céljából a következő címre:
A „Pécsi Napló”
kiadóhivatalának
(247-2.2) Pécsen.
„Vállalkozó” jelige alatt.

Az építkezési időszak beálltával ajánlom gazdagon felszerelt raktáramat
épületfák, deszkák, lécek és oszlopfákból.
Azonkívül folyton raktáron tartok kerítésnek való anyagot, szőlőkarókat tölgy- és fenyőfából a legjutányosabb árakon és a legjobb minőségben
Szoba- és gép tüzelőszert gyanánt ajánlom a legújabb bevezetett apró préselt kőszentet (briquet), mely a legjobb minőségű kőszentből készül és minden salak hátrahagyása nélkül ég el. Előnye, hogy könnyen és tisztán kezelhető, amennyiben nem porzik és 6-7 darab tesz ki egy kilogrammot. (111-40.12)
Éves szállítás mellett gépüzemnél jelentékeny engedmények.
GRÜNBERGER ADOLF
tűzi- és épületfa kereskedése Nagybecskereken, Aradáci-utca 1. szám.